

YAŞAM DEĞERİM

Fahir Aksoy

Dünya Kitapları

Yalnız naif resimleri ile değil, resim sanatımız ve geleneksel sanatlarımız konusundaki yazıları ve çalışmalarını ile tanınan Fahir

Aksoy yaşam öyküsünü anlatıyor 'Yaşam Defterim'de. 1914 doğumlu sanatçı geniş sanat deneyimini anlatırken, yazılarından, mektuplarından

seçmeler de eklemiş kitabına. Zaten kitabın alt başlığı da 'Yaşamım, Yazarlığım, Ressamlığım'. Sayfaları çevirdikçe bu başlığın ne kadar isabetli seçildiği de anlaşılıyor. Resim sanatımızın içinde bulunduğu durumu saptamak için okunması gerekli bir kitap. "Keşke başkaları da yazsaydı" diye düşünmeden edemiyorsunuz.

SALACAK ÖYKÜLERİ

Tekin Aral

Griuel Yayınları

Mizah dünyamızın erken yitirdiğimiz isimlerinden Tekin Aral. Ölümünden beş yıl (1999) sonra onun 'Salacak Öyküleri' yeniden okura ulaştırıldı.

Bir zamanların Kadıköy'ünün insanların öyküleri var bu kitapta. İstanbul'un daha insan yığınları tarafından istila edilmediği günlerinden sıcak, alay eden ama incitmeyen öyküler. Piç Yavuz'u, Tilt Mahmut'u, Camgöz Tac'i'yi, Talat Bey'i ile bir zamanların Salacak'ı... Yalnız Salacak mı? Onları alıp İstanbul'un başka bir semtine de taşıyabilirsiniz. Dekor değişir ama insanlar ve ilişkiler aynı kalacaktır. Bir zamanların slyah-beyaz filmlerinin kaçırdığımız 'mutluluğu'nu duyacaksınız bu öyküleri okurken.

GALA'YA MEKTUPLAR

Paul Eluard

Çev: Kemal Özmen

Yapı Kredi Yayınları

Yirminci yüzyılın Avrupa'da doğan sanat hareketlerinin temel taşlarını oluşturan iki isim: Paul

Eluard ile Gala. İkisi 1912'de tanıştılar, 1917'de evlendiler, 1929'da ayrıldılar Gala Dali ile evlendi. Ama mektuplaşmaları daha sonraki yıllarda da

sürdü. Eluard'ın 1924 ile 1948 yılları arasında Gala'ya yazdığı mektuplar, yalnız bir büyük şairin sevgilisine yazdığı aşk mektupları olarak kalmıyor. Gerçeküstücülüğün bütün macerasını da satır satır izliyorsunuz. 'Şair'den 'Sanatçı' oluşturma doğru bir yolculuk.

Hüseyin Atif Beşe'nin Çanakkale savaşlarında çektiği fotoğraflar da var kitapta

DEDEM HÜSEYİN ATIF BEŞE BİR CEMİYET-İ OSMANİYE ASKERİNİN SAVAŞ HATIRATI Güliz Beşe Erginsoy Varlık Yayınları

Hatıratlar, bir toplumun yaşam biçimini gözler önüne sermek açısından önemli eserlerdir. Maalesef, toplumumuzda çok fazla örneğine rastlayamadığımız hatıratlar, bu açıdan bizim için çok daha önemli bir yer işgal etmekte. Çanakkale Savaşı ve Doğu Cephesi ile ilgili orada savaşmış bir askerin anıları da bu nedenle oldukça önem taşıyor. Üstelik bu anılar, sözlü tarih ve akademik çalışmayla bir araya getirildiğinde çok daha anlamlı olmakta. Güliz Beşe Erginsoy, dedesi Hüseyin Atif Beşe'nin Çanakkale ve Doğu Cephesi'ndeki anılarını, babası Nejat Beşe'nin anılarından yola çıkarak bir sözlü tarih örneği olarak ortaya koyuyor.

Güliz Beşe Erginsoy, kitapta üç anlatı zamanına yer vermiş. İki kendisinin bu kitabı hazırlama aşaması, ikincisi

dedesinin tuttuğu günlüklerin daha önce bağışlanan Yeşilköy Havacılık Müzesi'nden alınarak kitap hâline getirilmesi, üçüncüsü ise Hüseyin Atif Beşe'nin kendi el yazısı ile hatıraları. Bu üç anlatının bir araya getirilmesi, postmodern roman anlayışında 'farklı anlatıların eser içinde değişik yöntemlerle bir bütünlük oluşturması' göz önünde bulundurulduğunda bu özellik çok daha çarpıcı hale geliyor. Dolayısıyla, kitabı rahatlıkla bir postmodern roman olarak tanımlamak mümkün.

Kitabın serüveni, Yeşilköy Havacılık Müzesi'nden başlayarak Avusturya Savaş Müzesi'ne kadar uzanıyor. Dedesinden ka-

lan üç defter, Güliz Erginsoy'un sabırlı ve titiz çalışmasıyla hatırat hâline getirilmiş. Oldukça karışık notları içeren defterlerin birleştirilmesi de uzun bir zaman almış. Erginsoy'un kita-

HÜSEYİN ATIF BEŞE'NİN GÜNLÜĞÜNDEN

21 Aralık 1912

Bugün hava kapalı. Arada hafif hafif kar yağıyor. Soğuk da şiddetli ise de evvelki günlere nispeten bir parça farkı var. Geceleri uykusu ancak birkaç saatten ibaret. Zira insanın uyuması soğuktan ka-

CEMAL'İN TATLI TARİFİ

Miktar-ı kâfi unu, ekmek hamurundan biraz daha fazlaca katı olarak (mesela iki kepçe sağ yağ, iki kepçe su bunlar birbirine müsavi olacak) yoğurduktan sonra bir elin üzerinde hurma şeklinde yapılır, sonra bu ılık bir yağ derununa alınıp, ocakta kâfi derecede kızdırdıktan sonra hamur bir kap derununa konur. Burada da soğuk bir hale gelince soğuk tatlıya atılır. On beş yirmi dakika sonra çıkarılır. Hurma tatlısı olur. (Yalnız tatlıya atılırken hamurun soğumasına ve yağa da atılacağı zaman soğukça bir yağ atılmasına dikkat edilmeli.)

değil. Dün ziyarette, 5 gün kar altında aç kaldıktan sonra Laçıkan'a avdet edebilen altı neferlik bir posta, orada bulunan telefoncu Mustafa'nın beslediği kedisini tutup kesmişler. Telefoncunun gözü önünde kızartıp yemeye başlamışlar. Bunu telefon ile tabur kumandanına yana yakıla anlatıyor. Kozma'da ise soğuktan donmuş efrad cesetleri karlar üzerinde kaskatı bir halde yatıyor. Kimsenin kimseye acımaya mecali yok. Yalnız halimize acır ise bizi halkeden Hâlik acır. Acaba zaman gelip bu çekilenler unutulacak mı?

bu hazırlama süreci bu kitabın ikinci anlatısı. Evinde dedesinin yaptığı koltuk, kütüphane ve tabloların öyküleri ve elbette bir torunun dedesine olan gönül borcunu ödeme duygusunun akademik dünyasıyla birleşmesi. Bunların hepsi, kitapta oldukça yalın ve içten bir şekilde anlatılmış. Babadan dinlenen dede, kelimelerle yeniden hayat bulmuş. Tabii, burada dedenin, ailesinin Kavak'a yerleşmesi, buradaki yaşamı ve etrafındaki insanlar hakkında da bilgiler verilmiş. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde bahsedilen Anadolu Kavağı'ndan Osman Beşe yalisına Topçu Kolağası Hasan'a kadar kimler yok ki bu kitapta: Hüseyin Atif'in Hürriyet ve İtilaf Fırkası üyeliğinden 1. Dünya Savaşı'na kadar uzanan serüveni. Evliliği, gündelik yaşamı, zevkleri... 'Bir Cemiyet-i Osmaniye' bireyinin yaşamı... Tabii bu yaşama, dönemin zevkleri, eğlence hayatı da girmiş. Bunların hepsi, babanın anlatıları ve değişik kaynaklardan yapılan araştırmalarla desteklenmiş. Bu nedenle kitap bir dönemin yaşam tarzı hakkında da bilgiler içereyor.

Hüseyin Atif Beşe'nin hatıraları ise 11 Mayıs 1914 ile 18 Haziran 1920 arasındaki altı yıllık süreyi kapsıyor. Savaş öncesi dönemde çok az şey yazan Hüseyin Atif yazdıklarına bakılırsa, günlerini daha çok balıkçılıkla geçiriyor. Bundan sonrasını ise savaşa çağırılması ve cepheye gidiş hazırlıkları oluşturuyor. Bundan sonraki notlar ise, savaş, askerin katıldığı zorluklar, açlık ve ölümler. Hüseyin Atif Efendi, bütün bunları neredeyse gün gün ve saat saat kaydetmiş. Savaşta bir askerin ruh hâlini gözler önüne sermiş. Bu anılarda sadece savaşta olup bitenler yok. Ressam olmasından gelen bir alışkanlıkla çizimler de yapmış. Bunlar arasında uçak ve yelken çizimleri de var. En ilginç ise tatlı tarifleri. Hatta arkadaşlarından Cemal'in de tatlı tarifini veriyor. 1916'da Laçıkan'da Cemal'in tatlı tarifini yazmak bir asker için oldukça enteresan bir durum. Kitapta Hüseyin Atif Beşe'nin eşi Şahver Hanımın da dört tane yemek tarifi var. Yemek tarifleri, anılar, bunlar üzerine yapılan araştırma ve incelemeler.

Başta da söylediğim gibi Güliz Erginsoy tarafından hazırlanan bu kitap, rahatlıkla bir postmodern roman olarak da tanımlanabilir. Nitekim kitap, kendisini bir roman gibi okutuyor.

Seval Şahin Gümüş